

Saša POTOČNJAK
Filozofski fakultet, Sveučilište u Rijeci

UDK: 821.163.42.09
Izvorni znanstveni rad
Original scientific paper
Primljeno: 14. ožujka 2015.

KORČULANSKI LJUBAVNI CJELOVI: BAROK U LJUBAVNOJ POEZIJI PETRA KANAVELIĆA¹

SAŽETAK

Pjesnički opus Petra Kanavelića, korčulanskog pjesnika, koji je višestruko bio povezan s gradom Dubrovnikom, obuhvaća oko 80 lirskih i lirsko-epskih pjesama te ga se s obzirom na motivsko-tematske elemente može podijeliti u četiri lirske vrste: ljubavna, šaljivo-satirična, religiozno-refleksivna i prigodno-pohvalna poezija. U ovome se radu opisuju poetičke osobine ljubavnih i ljubavno-šaljivih lirskih vrsta i podvrsta. Tako u ljubavnim lirskim vrstama i podvrstama dominiraju tradicionalni motivsko-tematski elementi karakteristični za dubrovačku ljubavnu liriku ranoga novovjekovlja, pjesme su uglavnom oblikovane uz pomoć artificijelnih stilskih postupaka te se lirski siže gradi oko figure umjesto oko teme. Pjesme su nerijetko oblikovane kao niz retoričkih figura koji se formalno razrješava u poanti. Analiza Kanavelićeva ljubavnoga pjesništva pokazuju njegovu vještinu u *oštrom stilu (stile acuto)*.

KLJUČNE RIJEČI: *stile acuto, concetto, barokno pjesništvo, barokni opis, barokni petrarkizam*

1. Uvod

U mnogim je književnopovijesnim pregledima istaknuto kako je Petar Kanavelić (1637. – 1719.) „*bio jedan od naših najplodnijih pjesnika starijih*

---

¹ Rad je rezultat istraživanja na znanstvenom projektu „Hrvatska pisana baština od 17. do 19. stoljeća“ (br. 13.04.1.2.03) voditeljice prof. dr. sc. Diane Stolac, koji financira Sveučilište u Rijeci.

*razdoblja*². Međutim, pjesme toga korčulanskog pjesnika nikad nisu priređene i objavljene u cijelosti, tek su povremeno (uglavnom prigodničarski) bile objavljujane u različitim, uglavnom popularnim glasilima. Nerijetko su pjesme drugih pjesnika pogrešno pripisane Kanaveliću ili su njegove pjesme pripisane drugim pjesnicima³. Situaciju oko izdavanja pjesama Petra Kanavelića ilustrira i činjenica da je u poznatoj ediciji *Pet stoljeća hrvatske književnosti* 1967. godine objavljen samo izbor *Razlike pjesmi* u koji je uvršteno svega šest pjesama: *Boj od celova*, *Eto rano primaljetje*, *Stojka pokojna*, *Dođi, o ljubi ma ljubljena* i dvije *Začinke: Od kola* i *Pjesan pirna*⁴; a u edicijama HAZU-a *Stari pisci hrvatski* te Matice hrvatske *Stoljeća hrvatske književnosti* pjesništvo Petra Kanavelića još uvijek nije kritički priređeno i u cijelosti objavljeno⁵. Tomu je zasigurno jedan od razloga što je većina Kanavelićevih pjesama poznata i sačuvana samo u prijepisima od kojih su i najvažniji još uvijek u rukopisima⁶.

Nešto se veći interes javio za Kanavelićevo lirsko-epsko prigodničarsko pjesništvo u kojem je opjevao i svakodnevne, lokalne događaje, primjerice lament *Grad Dubrovnik vlastelom u trešnji* (Ancona, 1667., s pjesmama N. Bunića i B. Bettere) i himnični *Dubrovnik oslobođen od harača na blagdan ruke sv. Vlasi*, zatim za zaokruženi panegirički ciklus s ideologemima baroknoga slavizma koji čine sastavi *Pjesan u pohvalu privedroga Ivana Sobjeskoga, kralja poljačkoga, obranitelja Beča*; *U pohvalu istoga kralja Ivana Sobjeskoga* i treća, upućena slikaru Benediktu Stayu, pisana talijanski, da naslika oslobođenje Beča od turske opsade 1683. (*Invito ad amico pittore in Ragusa di pinger un quadro*) što je na tragu barokne sklonosti pikturnom⁷. Međutim, Kanavelićevim lirskim

² Bogišić, R. *Petar Kanavelić, pjesnik*, u *Zbornik radova o PETRU KANAVELIĆU*. Zbornik radova otoka Korčule, sv. 3, Korčula, 1973., str. 109.

³ Vidjeti Foretić, M. *Bibliografija radova Petra Kanavelića*, isto, str. 173-174.

⁴ *Zbornik stihova XVII stoljeća*, *Pet stoljeća hrvatske književnosti*, knjiga 10, Zora&Matica hrvatska, Zagreb 1967.

⁵ Popis tiskom objavljenih radova Petra Kanavelića vidjeti u isto, str. 175-183.

⁶ Izdvojimo 1. Rkp. I b 21: *Pjesni razlike i začinke* (prijepis Miha Džona Rastića iz 1752.), Arhiv HAZU, Zagreb; 2. Rkp. I b 137, Arhiv HAZU, Zagreb; 3. Rkp. I b 109, Arhiv HAZU, Zagreb; 4. Rkp. I a 95: *Sveta Tomacegna Petra Canavelli Vlastelina Corčulanskoga*, Arhiv HAZU, Zagreb; 5. R 5191: *Pjesni Gosp. Petra Kanavelli Vlas. Korčulanskog*, NSK Zbirka rukopisa i starih knjiga, Zagreb. Popis ostalih rukopisa vidjeti u isto, str. 207-247.

⁷ O tome vidjeti Brković, I. „Vrijednosne konotacije povijesnih prostora u dubrovačkoj književnosti 17. stoljeća“, *Dani Hvarškoga kazališta. Građa i rasprave o hrvatskoj književnosti i kazalištu*, 35/1, 2009., str. 255-276.; Dukić, D. *Sultanova djeca*, Thema i. d., Zadar, 2004.; Fališevac, D. „Polonofilstvo u hrvatskoj baroknoj književnosti“, *Umjetnost riječi* XLVII/1-2, 2003., str. 85-105; Fališevac, D. „Sveto za profano: Sveti Vlaho kao

sastavcima, smatram, nije pridana dovoljna pozornost⁸ te je naposljetku njegov lirski opus s većim ili manjim obrazloženjima ocijenjen kao osrednje stihotvorstvo nastalo kao tipičan produkt manirističkoga pjesništva.

Tako, na primjer, Mihovil Kombol doista ističe raznovrsnost i kvantitetu njegova književnoga rada. Međutim, pjesničkome opusu pridaje vrlo uopćene attribute, smatrajući da je Kanavelićev književni rad *pseudopoesia letteraria*⁹. Tako mu je ljubavno pjesništvo „plod mlađih dana“, nastalo pod utjecajem talijanske seičentističke lirike (G. B. Marino, G. Preti, F. Testi) da bi se u kasnijim danima približio tonu *lake arkadske kanconete*. Ocjena M. Kombola polazi od općega dojma o seičentističkom pjesništvu koji je prevladavao u kroatističkoj historiografiji sredinom prošloga stoljeća, povodeći se uglavnom kročeanskim kriterijima: (...) *glavno, što udara u oči u njegovoj ljubavnoj lirici, jest nedostatak vlastitog tona; (...) on je uvijek podjednak: dosta okretan versifikator s nevelikom prtljagom konvencionalnih motiva i slika*. A posebno za prigodnu Kanavelićevu poeziju zaključuje: *sve su te pjesme, spominjane i hvaljene od suvremenika, bile više društvena senzacija zatvorena kruga negoli spontan pjesnički izraz*¹⁰. O Kanavelićevu je opusu stoga Kombol zaključio da je *znalački, ali stvaralački nedovoljno zagrijan rad čovjeka od pera*¹¹.

Kao epigonsko-prigodničarsko u maniri „njegova vremena“ Kanavelićevo je pjesničko djelo ocijenio i Rafo Bogišić. Pripada dugom nizu onih, smatra Bogišić, koji će *nastavljati da neumorno udaraju po već istrošenim žicama, izražavajući se zastarjelim oblicima i previše jednoličnim tonovima*¹². Ipak, Bogišić je ostavio mogućnost da je Kanavelićeva poezija ipak „zanimljiva“ kao *ilustracija i uzorak jednog stanja* što je u svojoj nešto kasnijoj književnokritičkoj ocjeni i dopunio: *Jedinstvenost pjesničkog djela u Kanavelića posebno je uočljiva, jer se radi o pjesniku izričito smještenom i uokvirenom jednom epohom i jednom manirom. Sva Kanavelićeva pjesnička djela plod su zapravo jednog jedinstvenog kulturno-književnog trenutka*¹³.

---

politički simbol u književnosti starog Dubrovnika“, u: *Dubrovnik – otvoreni i zatvoreni grad*, Ljevak, Zagreb, 2007., str. 133-156.

⁸ U Bibliografiji je naveden velik broj opće i specijalne literature, no pjesništvom, posebno lirskim vrstama i podvrstama bavi se tek manji broj autora. Usporediti u *Literatura o Petru Kanaveliću*, isto, str. 184-200.

⁹ Kombol, M. *Povijest hrvatske književnosti do preporoda*, Matica hrvatska, Zagreb, 1961., str. 283.

¹⁰ Isto, str. 280-284.

¹¹ Isto, str. 283.

¹² Bogišić, R. *Zbornik stihova XVII stoljeća*, Pet stoljeća hrvatske književnosti, knjiga 10, Zora&Matica hrvatska, Zagreb 1967., str. 237.

¹³ Bogišić, R., nav. djelo (1973.), str. 112.

U Liberovoj *Povijesti hrvatske književnosti* Franjo Švelec gotovo da i ne spominje Kanavelićev lirski opus. Navodi tek ciklus od deset pjesama *Svojoj vjerenici gos. Pavli Staj* kako bi ustvrdio kako ni te pjesme *ne izlaze iz okvira tada uobičajene ljubavne poezije s isto tako uobičajenim rekvizitima, posuđenima od petrarkista, samo sada mnogo više bujnima, kako je to i odgovaralo prezrelom baroku*¹⁴.

Zanimljivo je navesti i mišljenje Slobodana Prosperova Novaka: *U mnoštvu Kanavelićevih stihova, njegovih najčešće pravilno sročeni osmeračkih katrena, smjestila se i golema pjesnička makulatura, prazan hod onovremenoga pjesništva, stihovi zamorni i dosadni, ispisani kao zamjena za prozu, kao zamjena za nedostatak ushita i točnih riječi.* [Istaknula S. P.] *Petar je Kanavelić u književnosti imao i jedan relevantan talent koji ga je izdvajao od većine njegovih suvremenika. Uz pomoć toga talenta istaknuo se Korčulanin napose na polju epskog i dramskog stvaralaštva*¹⁵.

Ovakva zaključna ocjena književne kritike pokazuje da je interes za Kanavelićevo pjesništvo gotovo pa posvema izostao, pa se ta apsolutna ravnodušnost naspram Kanavelićevih lirskih uradaka nastojala opravdati jednostavno neprimjerenim kriterijima – „dosadom“ i „nedostatkom ushita“.

2. Poetičke osobine ljubavne i ljubavno-šaljive poezije Petra Kanavelića

Pjesnički opus ovoga korčulanskog pjesnika, koji je višestruko bio povezan s gradom Dubrovnikom, obuhvaća oko 80 lirskih i lirsko-epskih pjesama. Kanavelić je prevodio te slobodno prepjevavao i pjesme talijanskih uzora kao što su G. B. Marino (*Zaman se povrati premaljetje*), G. Preti (*Ljubav promijenjena u omrazu*) ili F. Testi (refleksivne *Nije pokoja nego na nebu*)¹⁶. Po stilskim obilježjima pjesme pripadaju ili zreom baroku ili pastirsko-arkadskom pjesništvu, svojevrsnoj varijanti klasicizma. Pjesnički opus s obzirom na motivsko-tematske elemente možemo podijeliti u četiri lirske vrste: ljubavna, šaljivo-satirična, religiozno-refleksivna i prigodno-

---

¹⁴ Švelec, F. *Hrvatska književnost sedamnaestog stoljeća*, u *Povijest hrvatske književnosti*, knjiga 3, Liber – Mladost, Zagreb, 1974, str. 277.

¹⁵ Prosperov Novak, S. *Povijest hrvatske književnosti. Od Gundulićeva „poroda od tmine“ do Kačićeva „Razgovora ugodnog naroda slovinskoga“ iz 1756.*, Knjiga III, Antibarbarus, Zagreb, 1999., str. 576-577.

¹⁶ O uzorima i utjecajima u pjesmama P. Kanavelića vidjeti Deanović, M. *Odrzi talijanske akademije "degli Arcadi" preko Jadrana*, Zagreb, 1933.; Pantić, M. *Petar Kanavelović i Dubrovnik*, Zbornik Matice srpske za književnost i jezik, knj. 18., sv. 2 i 3, 1970.; Bojović, Z. *Barokni pesnik Petar Kanavelović*, SANU, Beograd, 1980.

pohvalna poezija¹⁷. U ovome se radu opisuju poetičke osobine ljubavnih i ljubavno-šaljivih lirskih vrsta i podvrsta, a na temelju kojih je moguće odrediti Petra Kanavelića pjesnikom *oštroga stila*.

3.1.

U ljubavnim lirskim vrstama i podvrstama dominiraju tradicionalni motivsko-tematski elementi karakteristični za dubrovačku ljubavnu liriku ranoga novovjekovlja (*plam ljuveni, sunce od istoči, strijel ognjene, pepeo, oganj, ljuvene smrtne rane, drobni čemin, ružica, vjetric blagi, cvijet mladosti*), s time da su pjesme uglavnom oblikovane uz pomoć artificijelnih stilskih postupaka. Lirski siže pjesama uglavnom se gradi oko figure umjesto oko teme pa je nerijetko pjesma izgrađena kao niz retoričkih figura, a koji se onda formalno razrješava u poanti¹⁸. Kanavelić je u ljubavnim pjesmama posvema posegnuo za *akutnim stilom (stile acuto)*:

Acutezza je jedan od povijesnih naziva za način izražavanja što ga danas radije nazivljemo barokom. Stil izvorno nazvan tom riječju, ali i nizom alternativnih naziva (stile acuto, stile attrattivo, culto, ingegnoso), prihvatili su nakon g. 1600. mnogi europski pisci, a dokazano je prisutan i u djelima naših triju Dubrovčana [I. B. Vučić, I. Gundulić i I. Đurđević, op. S. P.] (...) Kad je riječ o unutrašnjim svojstvima akutnoga stila, na prvo mjesto dolazi osobit repertoar njegovih izražajnih sredstava, u kojem uloga osnovne jedinice pripada retoričkim figurama, kako su razvrstane i opisane u retoričkom učenju o ornatusu. (...) Seičenteskni figuralni stil teži izboriti status tekstualne dominante, ulogu najvidljivije i estetički najdjelotvornije komponente u pjesničkom tekstu¹⁹.

U pjesmi *Ljubav sjedinjena* nalazi se niz figura *per adjectionem*²⁰ (poliptoton, paregmenon) koje ulaze u složeniji stilski postupak:

¹⁷ Podjela koju predlažem ponešto se razlikuje od vrstovnih opisa u starijoj književnopovijesnoj literaturi koje su predlagali R. Bogišić, M. Foretić i Z. Bojović. U ovome radu preuzimam podjelu koju sam ponudila u Lajšić, S. „Pjesme Petra Kanavelića“, *Leksikon hrvatske književnosti – Djela*, Školska knjiga, Zagreb, 2008., str. 607-608.

¹⁸ O specifičnom načinu izgradnje lirskoga sižea barokne pjesme vidjeti analizu u Kravar, Z. *Jedan dijeljeno s tri: Acutezza u Bunića, Gundulića i Đurđevića. Hrvatska književna baština*, 2, ur. D. Fališevac, J. Lisac, D. Novaković, Zagreb, 2003.

¹⁹ Kravar, Z., isto, str. 418.

²⁰ U čemu je Kanavelićeva poezija vrlo slična Bunićevoj. O upotrebi figura *per adjectionem* (poliptoton, paregmenon, paronomazija, asonanca, aliteracija itd.) u poeziji Ivana Bunića Vučića vidjeti Fališevac, D. *Ivan Bunić Vučić*. Zavod za znanost o književnosti – Sveučilišna naklada Liber, Zagreb, 1987., str. 114-122.

Rakle moja mene *dvori*
I Rakle je mâ *dvorena*
Š' nje *ognja* mlados moja *gori*
S' *ognja* je moga *razgorjena* [...]
Tako svjeme *ljubiti će*
Rakle *pokoj* moj *ljubjeni*,
Ljubjena ona sved biti će,
Kojoj *pokoj* jes u meni²¹.

Posebno je artificijelno oblikovana osmeračka pjesma *Boj od celovâ* u cjelini izgrađena na figurama *per adjunctionem* oko dominantnog leksema *celov* te se semantika cijele pjesme gradi brojnim stilskim igrarijama i anagramskim figurama:

Tako ugodno sjedinimo
Celove ove, mâ gospoje,
Celovimâ da učinimo
Od celovâ slatke boje.
Ter celove ko isbrane
Ne bude umjet podavati,
Ne celivan neka ostane
A sved bude celivati. [...]

Oko metafore poljupca izgrađena je *Pisan jednoj gospogji koja reče neumjet celivat* gdje se završni *conchetto* temelji na amblemu usana koje daju poljubac. Ovdje je upotrijebljen i motiv zrcala kao predmeta u kojem se ogleda gospojina ljepota²²:

---

²¹ Stihove pjesama Petra Kanavelića citiram prema rukopisu prijepisa Miha Džona Rastića iz 1752. godine, a koji se nalazi u Arhivu HAZU u Zagrebu pod signaturom *Rkp. I b 21*. Rukopis nosi skupni naslov *Raslike pjesni, i sacinke rasparsciane po Dubrovniku Skladane po gospnu Petru Canavelovichiu grada Corcjule vlastelinu, ki sloviasce oko litta Gosp.va 1680. A skupiene, pripisane, i sloscgene u ovo libro po Gospnu Mihu Gjona Rasticja vlastelinu Dubrovackomu Litta Gospodinova 1752*.

Osim navedenoga rukopisa u ovome su radu stihovi još dviju pjesama citirani i prema jednom drugom rukopisu iz Arhiva HAZU pod signaturom *I b 109*.

²² Topos ogledala može se tumačiti na više načina. Tumačenje motiva kao odraza gospođine ljepote, u platonističkom doživljaju zapravo kao odraza univerzalne ljepote (tako na primjer pjesma *Jur ni jedna na svijt vila* Hanibala Lucića) nasljeđe je renesanse. Seičentističkim je pjesnicima motiv ogledala mogao poslužiti kao još jedan od predmeta koji okružuju ženu u njezinoj ljepoti – ogledalo, maramica, lepeza, veo, češalj i sl. odnosno, motiv ogledala u umjetnosti 17. stoljeća često postaje simbol iluzije odnosno amblem nestalnosti i prolaznosti. Prema Zogović, M. *Marino i marinovski motivi i teme u*

*Kad god sv'jetla sred ogleda
Rumene usti vidiš tvoje,
Nemoš sumnjit unapr'jeda,
Ončas vidiš celov što je.*

*Nu ako nećeš samoj sebi,
Ni zrcalu vjerovati,
To i žudim, ja ću tebi
Što je celov ukazati²³.*

U nerijetko končetožno oblikovanim pjesmama tema ljubavi izražava se naglašeno baroknim stilom, često ingenioznom dosjetkom. U pjesmi *Mre bez ufanja* dosjetka se izvodi uz pomoć amblema: ognjeni/gorući uzdah zaljubljenika omekšava kamen, ali ne i njezino kameno srce (*zašto uzdasi moji ognjeni / prignuli bi stjenu vrlo, / a ne mogu vajmeh meni / tvû nemilos neumarlu*). Zatim je iskorištena prepoznatljiva metafora *ljubav je bolest* pa zaljubljenik od neuzvrćene ljubavi umire:

*Nego eto boles prika
Odi me je sad donila,
Da kroz usti ljubovnika
Čuješ ovo: mrem nemila.*

Odnosno, analogno će od uzvrćenoga pogleda ozdraviti:

*Parsi neka ove u moje
Varla udesa gnjev se obrati,
Ištom da svak mê Gospoje
Gdjegod vidim ja prosijati²⁴.*

U pjesmi *Serenata učinjena gospoji N. N. u tri glasa* prisutna je ista metaforika *ljubavne boli* pa je lijek ljubavnoj rani gospojin milostiv pogled:

---

dubrovačkoj književnosti XVII veka, u knjizi *Hrvatski književni barok*, ur. D. Fališevac. Zavod za znanost o književnosti, Zagreb, 1991, str. 70-76.

²³ Stihovi pjesme preuzeti prema Vukasović, V. V. *Slovinstvo na otoku Korčuli, Slovinac*, 3/1880, br. 22, str. 428. Pjesmu je kasnije prepjevao na talijanski jezik pod naslovom *Il baccio* F. Pelegrini. Prema Bojović, Z., nav. djelo, str. 133.

²⁴ U literaturi se ova strofa smatrala zasebnom pjesmom *Parsi neka ove u moje* br. 6, a kako je navedeno u bibliografiji M. Foretića, nav. djelo (1973). Da je riječ o završnim stihovima pjesme *Mre bez ufanja* prva je ustvrdila Zlata Bojović, nav. djelo, str. 132.

*Er tvoj pogled rajski izbrani,
Kijem se mlados tvâ podnosi
Lijek žud'jeni mojoj rani,
I uzdisano zdravlje nosi. [...]*

U ljubavnom se pjesništvu Kanavelić posvema približava dubrovačkoj školi *acutezze* i artificijelnoj vještini pjesnika *Plandovanja*. I pjesma *O pridraga Tratorice* već je prepoznata kao *čista barokna igra*²⁵. Ovdje je došlo do prefunkcionalizacije idealističkoga ljubavnog diskursa, i to trubadursko-viteškoga. Naime, naslijeđen je repertoar motivsko-tematskih elemenata srednjovjekovno-viteškoga podrijetla, a koncept ljubavnoga odnosa je ljubav-služba²⁶. Adresat je idealna gospoja – *donna angelo (I vrhu svijeh lijepih vila / ti gospoja najljepša si)*²⁷, zaljubljenik je vjerni sluga koji vječno služi njezinu idealnu ljepotu, a posebno su istaknuti motivi dijeljenja srca i motiv sna:

*Ja ću biti do vijek vijeka
Vjerni sluga tvoje lijeposti,
Ti mâ radost sva kolika
Cvijet prilijepi moje mladosti.*

*Dilnje se moje srdašće
Na put stavlja moje stupaje
A tvâ lijepos i sunašće
Sred tihoga sna ostaje. [...]*

---

²⁵ Zlata Bojović je u svom radu o pjesništvu Petra Kanavelića u više navrata istaknula baroknost njegove lirike, međutim analiza koja je provedena u studiji o pjesništvu P. Kanavelića uglavnom se temelji na izlaganju lirskoga sižea, a znatno manje na utvrđivanju repertoara stilskih figura i postupaka koji su oblikovali pjesme. Izdvajanjem i utvrđivanjem stilskog instrumentarija moguće je ustvrditi način izgradnje lirskoga sižea u kojem je *tematski 'aptum' pjesme podređen 'relacijskoj mreži' pojedinih figura*. O tome vidjeti u Kravar, Z., nav. djelo (2003).

²⁶ Ističem da nije riječ o petrarkističkim motivima već o motivsko-tematskom kompleksu podrijetlom iz srednjeg vijeka. Ovdje je vrijedno istaknuti da je jedan od amoroznih diskursa lirike 15. i 16. st. prema T. Bogdanu upravo *srednjovjekovna semantika dvorske ljubavi*, što odgovara konceptu odnosa što su ga protežirali u svojim pjesmama provansalski trubaduri ili njemački *Minnesingeri*, a kasnije ga preuzima i ranonovovjekovna lirika. *Od konstitutivnih elemenata srednjovjekovne semantike dvorske ljubavi među hrvatskim se pjesnicima najbolje primio koncept ljubavne službe i traženja odgovarajuće nagrade, koja najčešće biva nepravedno uskraćenom*. Bogdan, T. *Tekstualni subjektivitet u hrvatskoj ljubavnoj lirici 15. i 16. stoljeća*. Doktorska disertacija, Zagreb, 2005, str. 134, 136-139.

²⁷ Stihovi pjesme preuzeti prema prijepisu iz 18. stoljeća, a iz rukopisa Arhiva HAZU pod signaturom I b 109, str. 18.

U ovoj su pjesmi motivi naslijeđeni (podrijetlom iz tradicije srednjovjekovnoga dvorskog pjesništva), a zatim upotrijebljeni na nov (*barokni*) način.

3.2.

P. Kanavelić je i autor ciklusa sastavljenog od 10 kratkih pjesama svojoj vjerenici Pauli Stay. U rukopisu prijepisa Džona Rastića pjesme su i obrojčene i zasebno naslovljene. Pjesme su različite dužine, a dio njih početnim stihovima kroz pet osmeračkih katrena obrazuju akrostih Pavla/Paula ili se isto ime nalazi u slogovnim kombinacijama *Evo kâ mnom lijePA VLAda / Zato lijePA VLAdaš koja*. Međutim, metafore se i poredbe u pjesmama, kao i uostalom svi motivsko-tematski elementi, prenose iz pjesme u pjesmu pa je moguće ciklus od 10 pjesama čitati i kao jednu dulju pjesmu u kojoj se tematizira razdvojenost vjerenika prije početka bračnoga života.

U uvodnim se strofama gomilaju motivi sunca od istoči, zlatnih zraka i svjetlosti koji oblikuju karakteristične metafore dragine ljepote, njezina svijetla lica i posebno očiju. Metafora zore za dragin pogled suprotstavlja se završetku dana kada sunce zapada pa lirski subjekt više ne vidi draginu ljepotu:

*Kad mi sunce u istoči
zrake ukaže zlatne svoje,
rečem: evo vedrijeh oči
svijetlost prava lijepo moje.*

*Toli opeta drage obrati
put zapada sve svjetlosti
ter ne vidim već mi sjati
izgled rajske tve lijeposti. [...]*

Uvodi se i motiv noći koji nas obavještava da je vremenski okvir iskaza lirskoga subjekta zapravo vrijeme počinka, što uvjetuje razdvojenost zaručnika i vjerenice: *i u tmastoj noćnoj sjeni / sja mi lijepos nje sunčana*. Lirski se subjekt tješi jer će brzo svanuti zora, a s njom i ljepota draginih očiju. Posebno je istaknut motiv dana čestitoga što je ustvari vjenčani dan nakon kojega vjerenika i vjerenicu neće razdvojiti ni noć: *Paček doće dan čestiti / ki noć markla stignut neće, / u koj će veseo riti, / evo uza me moje sreće*. Ovdje je draga zapravo metafora raja, sunca koje nikada ne zapada i

svjetlosti koja se nikada ne gasi. Iz čega proizlazi dosjetka da u njihovom bračnom životu nikad neće biti tame.

Komunikacija između lirskoga subjekta i adresata u ovoj se pjesmi odvija u maniri „licem u lice“ komunikacije²⁸, ali su subjekt i adresat razdvojeni – *jâ se klanjam iz daleče / čin da rajске tve svjetlosti / sunce svak čas meni istječe*. Takav tip iskaza nije česta pojava u hrvatskih pjesnika i zasad je primjećena samo u nekoliko pjesama hrvatske književnosti 17. stoljeća²⁹. Lirski subjekt predlaže adresatu da se komunikacijska razdvojenost stoga prevlada slanjem pisma:

*Čin da zrake svjetle svoje
u tvojim knjigam meni objavi
za mē smirit nepokoje,
za uzdarje mē ljubavi.*

Motiv pisma oblikovan je i kao metafora vjerenikove požude te ulazi u složeniji stilski postupak u kojem se spajaju dva udaljena i nespojiva pojma: ugljen i zaljubljenik. *Concordia discors* je prepoznatljiva³⁰ – motiv ugljena, odnosno crne tinte kojom je napisano pismo, metafora je njegove ljubavi, a bjeline su u pismu pepeo. Pismo je svjedok da će zaljubljenik (kroz napisane riječi pisma) zbog ljubavi izgorjeti, no njezina će slika vječno u njegovu ognjenu srcu (amblem) ostati netaknuta:

*Ugljen pisma u carnilu
eto ti se lijepa objavlja
a ove knjige u bljedilu
pepeo u kime plam ostavlja.*

---

²⁸ O takvom tipu komunikacije u Kravar, Z. *Nakon godine MDC*, Matica hrvatska, Dubrovnik, 1993. str. 83-84.

²⁹ Tip pjesme u kojoj se amorozna situacija odvija u odsustvu ženskoga adresata pa se glas lirskoga subjekta obraća nekoj odsutnoj osobi Tako na primjer pjesme I. Đurđevića *Sunčanici ugrabljenoj; Gospođi nadaleko; Slici svojoj u ruci gospođe; Posila sliku svoju gospođi; Cvijet na dar poslan od gospođe* ili u F. K. Frankopana *Zazivanje prišastja ljube, Dragoljuba zlamenje i Kitici darovanoj hvala*.

³⁰ *Concetto se dovodi u usku vezu s poentom, (...) usko je povezan s temeljnom funkcijom baroknog teksta – a ta je da proizvede čuđenje, meraviglia, (...) te da se ne obazire na istinu i zbilju, da je ostvaren mimo ili usuprot istinitosti i zbilji, da se temelji na paradoksu, lucidnoj dosjetki, da je osnovni postupak u stvaranju misaonog concetta spajanje, analogija disparatnog, concordia discors, ili dovođenje u začuđujuću i iznenađujuću vezu otprije poznatog, dakle discordia concors (...). Fališevac, D., nav. djelo (1987), str. 174-175.*

*Lijepa moja istiniti
svjedok je ovo eto tebi
da ću svakčas ja goriti
dokli budem živ pod nebi.*

*Ali u sarcu razgorjenu
dražijem ognjem od ljubavi
čuvati ću neoskvarnjenu
tvoju sliku, moj Raj pravi. [...]*

Osim petrarkističkoga stilskog instrumentarija odnosno motivsko-tematskih elemenata koji ulaze u tvorbu figura *per adjectionem* (npr. poliptoton, paronomasia) i karakteristične stilske postupke (npr. tipična dosjetka o ljubavnim strijelama koje ranjavaju srce zaljubljenika i žena kao lijek ranama) na temelju kojih u ovoj pjesmi možemo govoriti o *baroknom petrarkizmu*³¹, valja istaknuti i elemente koji su naslijeđeni iz dolčestilnovističkoga pjesništva. U prvom redu je to predodžba adresata kao žene-anđela: rajsko lice i oči, anđeoska narav i konačno ljepota kao dar s nebesa; a što govori i u prilog tome da je Kanavelić u odabiru motivsko-tematskoga repertoara posezao i za nešto starijim, predhumanističkim tradicijama.

3.3.

Kanavelićevo se pjesništvo može dovesti i u vezu s poetikom tzv. *arkadskoga baroka*³². Tako se u pjesmi *Zelenko* već u uvodnom dijelu pjesme nižu motivsko-tematski elementi (vedro sunce, trava, cvijeće, pozdrav proljeću, zeleno polje, gora i dubrava) koji su ujedno mjesno-vremenski podaci opisa dolaska proljeća. Prve su dvije strofe introduktivni opisi koji s tematskom jezgrom pjesme (u trećoj strofi lirski subjekt tuguje zbog neuzvraćene ljubavi) stoje u odnosu antiteze:

³¹ *Barokni je petrarkizam* uopće glavna odlika Kanavelićeva ljubavnog pjesništva. Kanavelićevo pjesništvo nikako nije petrarkističko (već barokno), a s obzirom da petrarkizam nije sinonim za ljubavnu liriku uopće: (...) *barokni petrarkizam označava istodobnu realizaciju i aktualizaciju i petrarkističkoga i baroknoga koda/sustava u jednom te istom pjesničkom tekstu, odnosno baroknu aktualizaciju petrarkističkoga diskursa – ili u smislu intenziviranja, ili pak u smislu destruiranja toga istog diskursa, ponajprije na razini samoga diskursa*. Fališevac, D. *Dubrovnik – otvoreni i zatvoreni grad*, Naklada Ljevak, Zagreb, 2007, str. 160.

³² Utjecaj arkadske poetike razabire se u idilsko-pastirskoj kanconeti *Stojka pokojna* (50 pretežno četverračka terceta s rimom aaa), koja je slobodan prepjev fragmenta iz Guarinijeva *Vjernoga pastira*.

*Eto u vedroj sunce dicit
zrakom zlati travu, i cvjetje,
a u žuber drag slavici
pozdravljaju primaljetje.*

*Zelenilom ponavlja se
polje, gora i dubravâ,
i svak u ures izgleda se
od naravnijeh svijeh napravâ.*

*Ja sam tužan nad inimâ
čekam, vajmeh, nu zamani
moga sunca mojim očima
da zrak sine uzdisani. [...]*

Riječ je o *antitetički vezanom opisu*³³ koji je vrlo rijedak u hrvatskom baroknom pjesništvu, a pojavljuje se još samo u pjesništvu Frana Krste Frankopana (*Zornica na dobro opominajuč*). Funkcija takvog opisa nije primarno mjesno-vremenska, već se ljepota opisanoga krajolika antitetički postavlja u odnosu na emocionalni svijet lirskoga subjekta. Tako će u završnom dijelu pjesme lirski subjekt i zazivati iste te predmete iz krajolika (*Ah da je dano vami čuti / gusti dubi u dubravi*) kako bi s njima podijelio tugu i nesretnu sudbinu. Zazivanje prirode poetski je topos staroklasičnoga podrijetla, priroda je antropomorfizirana te postaje „biće koje suosjeća“³⁴:

*I da u vami duh pribiva
komu je dano čuti, i znati
paček ki vas oživljiva
duh da riječ vam može dati.*

*Rekli biste meni odi
ah nesrećni ljubovniče
na svako te zlo porodi
majka i zlati zvijezda ističe. [...]*

---

³³ Kravar, Z. *Funkcija i struktura opisa u hrvatskom baroknom pjesništvu*. Sveučilišna naklada Liber, Zagreb, 1980, str. 188.

³⁴ Curtius, E. R. *Europska književnost i latinsko srednjovjekovlje*, Naprijed, Zagreb, 1998, str. 104-106.

Drugačiji je tip odnosa između opisnoga konteksta i tematske jezgre umetnut u Kanavelićevu ljubavnu popijevku *Veselje premaljeću* u kojoj su također iskorišteni tradicionalni opisi idilsko-arkadskoga krajolika i buđenja proljeća. U ovoj se pjesmi lirski siže gradi oko opisa dolaska proljeća i buđenja prirode (*Eto rajsko premaljeće / svud otvora rano cvjetje*). Atmosfera je u skladu s tradicionalnim opisima idiličnoga ugođaja: *vjetric blagi mio i sladak / žud'jeni nam dijeli hladak. / Svak uživaj u ljubavi / mir izbrani, pokoj pravi*. U takvu su atmosferu uvedeni i mitološko-pastoralni ukrasi: mlade vile, slavuj koji navješćuje zoru, svitanje novoga dana, svijetla zvijezda Danica.

Pjesma na prvi pogled može djelovati narativno, no riječ je o lirskoj pjesmi u kojoj je iskaz lirskega subjekta opisivanje pa govorimo o *lirici konstatacija subjekta lirskega opisa*³⁵ gdje je stvarnost prikazana *statično u subjektivnom ili simboličnom smislu*³⁶. U takvom je tipu pjesama tematska jezgra nastala nizanem osamostaljenih pjesničkih slika, koje se prema kontekstu odnose kao metonimija ili sinegdoha³⁷, ovdje *carpe diem* teme uživanja u mladosti:

*Zato i naše cvijet mladosti
Provodimo u radosti.*

Naposljetku, u ljubavno pjesništvo možemo uvrstiti i jednu lirsko-narativnu pjesmu u kojoj se „pripovijeda“ o ljubavi Radmila i Rakle pod naslovom *Radmio zatravljeni za Raklom*. U ovoj je pjesmi reinterpetiran poznati motiv iz Ovidijevih metamorfoza o prijetvoru vile u kamen pa odatle i drugi naziv pjesme *Vila kamenita*. Impersonalni lirski kazivač na samom početku pjesme opisuje lirsku situaciju – Radmio je u kolu (tancu) ugledao Rakle i zaljubio se; nakon ljubavnog udvaranja očima Rakle mu odgovara da je ona vila kamenita (*Ja sam na svijetu stvorena / od stanca živa kamena. / I moje parsi studene / ne čute plame ljuvene. / A ljubav oštrijem strijelami / ne može ranit tward kami...*). Pjesma završava konvencionalnom dosjetkom ljubavnoga pjesništva: ljubavni je pogled naposljetku omekšao njezino kameno srce i Rakle ne preostaje ništa nego pobjeći iz kola.

³⁵ Zgorzelski, C. *Književnopovijesne perspektive genologije u proučavanju lirike*. „Umjetnost riječi“, XVIII/2-4, Zagreb, 1974, str. 289-307.

³⁶ Markiewicz, H. *Nauka o književnosti*, prev. S. Subotin. Nolit, Beograd, 1974, str. 139-140.

³⁷ O tome Kravar, Z., nav. djelo (1980), str. 187-193.

Impersonalni kazivač posreduje u replikama sudionika lirskoga sižea pa pjesma nalikuje kratkoj priči o susretu dvoje mladih u prirodi; što je karakteristično za onaj odvojak hrvatske starije poezije poznatiji kao *pjesme na narodnu*³⁸. U pjesmu su umetnute metafore i poredbe očekivane u ljubavnom pjesništvu (*plam silni ognja živoga; goreća moja ljubav; parsi studene* itd.), ali nije došlo do prefunkcionalizacije diskursa te Kanavelić ovdje ipak ne slijedi baroknu poetiku. Znatno je bliži popularnom folklornom modelu kakav su njegovali i njegovi prethodnici te suvremenici u tzv. *pjesmama od kola*³⁹.

3.5.

Od konvencionalnoga ljubavnog stihotvorstva, ali i od *akutnoga stila* Kanavelić se dijelom odmaknuo u ljubavno-šaljivim lirskim vrstama i podvrstama. S obzirom na ton i opjevani sadržaj ljubavno su šaljive i *začinke „od družine“*, *začinke* ili *pjesan „pirna“* te *začinke „od kola“*. Većina su prigodne ljubavne pjesme ispjevane u maniri epitalamskoga ljubavnog pjesništva u kojemu se slavi ulazak u bračni život mladenaca, a nekolike su oblikovane i kao poskočice s motivima kola ili tanca (*Gdje ti u tancu, i ljuvezni / začinamo ove pjesni; U kolo se druži mili / svi koji smo se združili / sad veselo uhitimo / našu festu proslavimo*). Ove su pjesme prepune zdravica i želja za dobar život te familijarizama: *Kćerice mila, i ljubjena, / od nas ljupko dohranjena; Živi, živi kćerice mila / tvomu Damu posred krila; Neka se i mi veselimo / drage unuke kad vidimo; Ore lijepa mâ sestrice / Damjanova vjerenice; ćaćka, i majku zaslužiti*.

Međutim, ljubavno-šaljivom epitalamskom pjesništvu pripada i *Začinka od istijeh istomu Maroju po večeri* u kojoj družina – kolektivni lirski subjekt adresira mladenca Mara, iznoseći zgone i nezgone njegova momačkog života. Šala je tim izraženija s obzirom da družina u prethodnoj pjesmi *Začinka od družine na piru prisvjetloga gospodina Maroja Gradića* najavljuje da će pjesmom *pohvaliti njegove slave i dike*. *Začinka od istijeh*

---

³⁸ Lajšić, S. *Pjesme „na narodnu“ u Zborniku Nikše Ranjine i u lirici Frana Krste Frankopana*. Rad HAZU, knjiga XXVIII, Zagreb, 2009, str. 171-190.

³⁹ Poetski model koji je zamjetan od pjesama „na narodnu“, u *Zborniku Nikše Ranjine*, preko pjesama „od kola“ Dinka Ranjine, Hanibala Lucića, *Dijačkih junačkih* Frana Krste Frankopana, ciklusa *Za gutke* i *Začinke pirne* Ignjata Đurđevića, do *Popivki narodnih i Prostih* Matije Petra Katančića. Riječ je o opusu u kojem postoje analogije s književnim folklorom, te se značenje pridjevka „na narodnu“ podudara i odnosi na sličnost poetičkoga čina. Zajednički su im pojedini motivi, lakši ton i metričke specifičnosti. O „potonulim“ poetikama u: Bogdan, T., nav. djelo (2005), str. 122. Usp. Rapacka, J. *Antipetrarkizam u stvaralaštvu Hanibala Lucića, u Zaljubljeni u vilu*, Književni krug, Split, 1998, str. 95-101.

pjesma je koja i po sadržaju i po tonu odgovara pjesmama momačkih večeri⁴⁰:

*Maro družo naš ljubljeni
Eto ti smo mi skupjeni
Stari običaj izvršiti,
I svjesno te naučiti.
Ko ćeš odsad unaprijeda
Čuvati se zlijeh zasjeda [...]
Mi nećemo ko i družu
Da su pjesni smijesi, i ruzi.
Neg hoćemo ko družina
Nauka ti dati fina. [...]*

U ovu su momačku poskočicu (*I poskokom svak ukaži / da je Maro drug najdraži*) uvedeni šaljivo-komični motivsko-tematski elementi Marovih navodnih zgoda s djevojkama. Tako je jednoj darovao *kamižolu*, a ona je s njim *bređa* ostala; drugu je pak čekao na mostiću do zore; obišao je mnoge gradove u tom poslu i svugdje je *privonjao*. U pjesmi se pojavljuju lokaliteti koji pjesmu vezuju uz Dubrovnik:

*Da ti se opet ne dogodi
pod Minčetom što se zgodi.
Njeku obeća kad držati
I u tvoj konat mantenjati.*

Komičan je i ljubavni iskaz Satira u pjesmi *Satir sam*⁴¹ koja dijelom podsjeća na monološke ljubavno-komične poeme pjesnika 17. stoljeća. U toj se pjesmi iskazni subjekt tuži nad neuzvraćenom ljubavi djevojke Miodrage. U iskazivanju svoje tuge lirski se subjekt služi svim konvencionalnim motivsko-tematskim elementima kao što su ljepota djevojke, njezino kameno srce, neuzvraćen pogled, ljubavni plamen itd. Uveden je i motiv bolesne drage kojoj lirski subjekt donosi mnoge darove kako bi je izliječio, a jedan od darova je i riba: *Ribe pak kolike poslah ti ja na dar / od mora i rika ni ti mi bi sa har*. Lirski subjekt je smiješan u svom nastojanju da

⁴⁰ Fancev, F. *Hrvatska dobrovolja u popijevkama, zdravicama i napitnicama prošlih vjekova*, „Zbornik za narodni život i običaje južnih Slavena“, knj. XXXI, sv. I, Zagreb, 1937, str. 67-168.

⁴¹ Stihovi pjesme preuzeti prema prijepisu iz 18. stoljeća, a iz rukopisa Arhiva HAZU pod signaturom I b 109, str. 5-7.

Ljubav zadobije darivanjem odabranice darovima uporabne vrijednosti (hrane, ljekovitog bilja i šećerne trske) za što će ga Miodraga na kraju i izrugati.

U opisanim se ljubavno-šaljivim pjesmama Kanavelić ipak odmaknuo od oštrog stila. U njima koristi tipične motive baroknoga ljubavnog pjesništva, ali je veću pažnju posvetio šaljivim motivsko-tematskim elementima i sadržajnom aspektu pjesama. Zato i iznenađuje Kanavelićeva kratka ljubavno-šaljiva *Stanza o glazbenicima koji neumijahu izrijeti slovo r.* oblikovana kao jedan zaseban *conchetto*. Pjesma se sastoji od opširnog naslova (*Pjesnik nađe večer dva prijatelja gdje udarahu u kitaru, koj moliše da im reče što će zakantati; a zašto oba ne umjahu izrijeti slovo r. reče im ovu stancu*), jedne strofe (katren) i završnoga komentara pa strukturom podsjeća na akademske *imprese*⁴².

U središnjem je dijelu opjevan motiv prelijepe Rakle, ženskoga adresata, oblikovan metaforom krune od radosti. Motivi ranjenoga srca i grješnoga vjernog roba upotpunjuju taj amblematski prikaz neuzvraćene ljubavi, pa je ta jedna strofa jedan amblem:

*Rakle kruno od radosti,
raju sarca ranjenoga,
er uvrijedih braće prosti
grijehe roba privijernoga.*

Sadržaj strofe sam po sebi nije šaljiv, tek završni komentar, koji se referira na naslov, u čitatelju izaziva (pod)smijeh i otkriva dosjetku: *Kad je zakantaše, budući se domislili, da je u svakoj riječi r. otidoše ončas tja.*

---

⁴² *Imprese* [tročlana struktura sastavljena od mota, emblema (slikovni dio) i epigrama (stihovi koji objašnjavaju emblem)] najčešće su se koristile u nazivima akademija prema kojima su se onda nazivali i njezini članovi. Opisivale su značenje naziva određene akademije. *Imprese* i embleme koristila su razna intelektualna društva (akademije) u Europi već sredinom 16. stoljeća. Giovanni Ferro objavio je 1623. godine knjigu *Ombre Apparenti nel Teatro d'imprese* i posvetio ju je Francescu i Antoniju Barberiniju. Autor impresu više ne smješta u dvorski ili erotski milje, već u akademski. Stvaranje emblema područje je intelektualne igre u kojoj sudjeluju teorija i erudicija, te se kao takva osobito njegovala u okružju plemićkih dvorova. Ciardi, R. P. 'A Knot of Words and Things': Some Clues for Interpreting the *Imprese of Academies and Academicians*, u „Italian Academies of The Sixteenth Century“, prir. D. S. Chambers i F. Quiviger, The Warburg Institute University of London, London, 1995, str. 37-55.

3. Zaključak

Osim u ljubavnom pjesništvu, Petar Kanavelić okušao se i u ostalim lirskim vrstama i podvrstama u kojima je u manjoj ili većoj mjeri također posegnuo za baroknim ornatusom. Tako je zaokupljenost smrtnim časom (*memento mori*) izražena u pjesmi *Nemoćnik na času od smarti*, dok je u pjesmi o uroti *Dođi, o ljubi mâ ljubljena* refleksija o prolaznosti života ustuknula pred mizoginim motivom tamne žene, Katarine Zrinski, koja se optužuje za smrt Petra Zrinskoga. Baroknoj liturgijskoj lirici pripada i jedini Kanavelićev objavljeni ciklus pjesama *Korunica tomačena u slovinski* (Ancona, 1689, posvećena Jerolimu Marovom Bundiću) sa središnjim akrostihom *Maria*. U njegovoj su religioznoj lirici česte psalmodijske i novozavjetne parafraze (evanđelja, velikog tjedna). Refleksivna je i pjesma *Zahvala vile Zorislave* u kojoj se refleksija gradi na topičkim temama *cum tempore mutamur* i *tempus fugit*.

Međutim, kao vješt u *oštrom stilu*, Petar Kanavelić pokazao se uglavnom u ljubavnim lirskim vrstama i podvrstama u kojima se javlja naglašeno barokna figuracija. U čitanju i pri analizi barokne poezije valja imati na umu njezinu hermetičnost što govori i o tipu publike s kojom je Petar Kanavelović računao⁴³. Razumijevanje takvog tipa poezije zahtijeva određenu vještinu u iznalaženju artificijelnih figuralnih kombinacija, pjesničkih analogija i stilskih postupaka koji proizvode začudno smislenu pjesničku dosjetku (*concetto*).

IZVORI I LITERATURA

Rkp. I b 21: *Pjesni razlike i začinke* (prijepis Miha Džona Rastića iz 1752.), Arhiv HAZU, Zagreb.

Rkp. I b 109, Arhiv HAZU, Zagreb.

Vukasović, V. V. „Slovinstvo na otoku Korčuli“, *Slovinac*, 3/1880, br. 22.

Zbornik stihova XVII stoljeća, Pet stoljeća hrvatske književnosti, knjiga 10, Zora&Matica hrvatska, Zagreb 1967.

*

Bogdan, T. 2005. *Tekstualni subjektivitet u hrvatskoj ljubavnoj lirici 15. i 16. stoljeća*. Zagreb: Doktorska disertacija.

Bojović, Z. 1980. *Barokni pesnik Petar Kanavelović*. Beograd: SANU.

⁴³ (...) takva poezija mogla je biti upućena samo publici rafinirana književnog ukusa, publici koja je mogla shvatiti domišljatost, ingenioznost i končetoznost te poezije. Fališevac, D., nav. djelo (1987), str. 44.

- Brković, I. 2009. „Vrijednosne konotacije povijesnih prostora u dubrovačkoj književnosti 17. stoljeća“, *Dani Hvarškoga kazališta. Građa i rasprave o hrvatskoj književnosti i kazalištu*, 35/1, str. 255-276.
- Ciardi, R. P. 1995. 'A Knot of Words and Things': Some Clues for Interpreting the Imprese of Academies and Academicians, u „Italian Academies of The Sixteenth Century“, prir. D. S. Chambers i F. Quiviger. London: The Warburg Institute University of London. str. 37-55.
- Curtius, E. R. 1998. *Europska književnost i latinsko srednjovjekovlje*. Zagreb: Naprijed.
- Deanović, M. 1933. *Odrzi talijanske akademije „degli Arcadi“ preko Jadrana*. Zagreb. Dukić, D. 2004. *Sultanova djeca*. Zagreb: Thema i. d.
- Fališevac, D. 1987. *Ivan Bunić Vučić*. Zagreb: Zavod za znanost o književnosti – Sveučilišna naklada Liber.
- Fališevac, D. 2003. „Polonofilstvo u hrvatskoj baroknoj književnosti“, *Umjetnost riječi* XLVII/1-2, str. 85-105.
- Fališevac, D. 2007. *Dubrovnik – otvoreni i zatvoreni grad*. Zagreb: Ljevak.
- Fancev, F. 1937. *Hrvatska dobrovolja u popijevkama, zdravicama i napitnicama prošlih vjekova*, „Zbornik za narodni život i običaje južnih Slavena“, knj. XXXI, sv. I, Zagreb, str. 67-168.
- Kombol, M. 1961. *Povijest hrvatske književnosti do preporoda*. Zagreb: Matica hrvatska.
- Kravar, Z. 1980. *Funkcija i struktura opisa u hrvatskom baroknom pjesništvu*. Zagreb: Sveučilišna naklada Liber.
- Kravar, Z. 1993. *Nakon godine MDC*. Dubrovnik: Matica hrvatska.
- Kravar, Z. *Jedan dijeljeno s tri: Acutezza u Bunića, Gundulića i Đurđevića. Hrvatska književna baština*, 2, ur. D. Fališevac, J. Lisac, D. Novaković, Zagreb, 2003.
- Lajšić, S. 2008. „Pjesme Petra Kanavelića“, *Leksikon hrvatske književnosti – Djela*. Zagreb: Školska knjiga. str. 607-608.
- Lajšić, S. 2009. *Pjesme „na narodnu“ u Zborniku Nikše Ranjine i u lirici Frana Krste Frankopana*. Rad HAZU, knjiga XXVIII, Zagreb, str. 171-190.
- Markiewicz, H. 1974. *Nauka o književnosti*, prev. S. Subotin. Beograd: Nolit.
- Pantić, M. 1970. *Petar Kanavelović i Dubrovnik*, Zbornik Matice srpske za književnost i jezik, knj. 18., sv. 2 i 3.
- Prosperov Novak, S. 1999. *Povijest hrvatske književnosti. Od Gundulićeva „poroda od tmine“ do Kačićeva „Razgovora ugodnog naroda slovinskoga“ iz 1756.*, knjiga III, Zagreb: Antibarbarus.
- Rapačka, J. 1998. *Antipetrarkizam u stvaralaštvu Hanibala Lucića*, u *Zaljubljeni u vilu*, Split: Književni krug. str. 95-101.
- Švelec, F. 1974. *Hrvatska književnost sedamnaestog stoljeća*, u *Povijest hrvatske književnosti*, knjiga 3, Zagreb: Liber – Mladost.
- Zbornik radova o PETRU KANAVELIĆU*. Zbornik radova otoka Korčule, sv. 3, Korčula, 1973.
- Zgorzelski, C. 1974. *Književnopovijesne perspektive genologije u proučavanju lirike*. „Umjetnost riječi“, XVIII/2-4, Zagreb, str. 289-307.
- Zogović, M. 1991. *Marino i marinovski motivi i teme u dubrovačkoj književnosti XVII veka*, u knjizi *Hrvatski književni barok*, ur. D. Fališevac. Zagreb: Zavod za znanost o književnosti.

KORČULA LOVE KISSES:
BAROQUE IN THE LOVE POETRY OF PETAR KANAVELIĆ

ABSTRACT

Poetic opus of Petar Kanavelić, a Korčula poet, who in many respects was associated with the city of Dubrovnik, includes about 80 lyric and lyric-epic poems. Taking into consideration its motifs and themes it can be divided into four lyric types: love, humorous-satirical, religious-reflexive and occasional-laudatory poetry. This paper describes the poetic qualities of love and love-humorous lyrical types and subtypes. So the love lyric types and subtypes are dominated by traditional motif-thematic elements typical of Dubrovnik love poetry in the early modern period. The poems are mostly shaped by means of artificial stylistic methods, and the lyrical topic is built around the figure instead of around the theme. The poems are often formed as a series of rhetorical figures which is formally resolved in the point. The analysis of Kanavelić's love poetry shows his skill in the *sharp style* (*stile acuto*).

KEY WORDS: *stile acuto*, *conchetto*, *baroque poetry*, *baroque description*, *baroque Petrarchism*